

Kam: Ekonomikas ministrijai

Zināšanai: Patērētāju tiesību
aizsardzības centram

*IZ_FL_A_04/2023

Par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai ar ko groza Direktīvu 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem un atceļ Direktīvu 2002/65/EK

[1] Fintech Latvija Asociācija (turpmāk – **Asociācija**) nosūta Ekonomikas ministrijai viedokli par galvenajām jomām, uz kurām attiecas Eiropas Parlamenta deputātu iesniegtie priekšlikumi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai ar ko groza Direktīvu 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem un atceļ Direktīvu 2002/65/EK Eiropas Parlamenta Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas 2023.gada 18.janvāra ziņojumam (turpmāk – **Grozījumi**).

1. Tiesiskā skaidrība

[2] Asociācija atzinīgi vērtē to, ka saskaņā ar iesniegtajiem Grozījumiem lielākā daļa Eiropas Parlamenta politisko grupu ir vienisprātis par to, ka priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai ar ko groza Direktīvu 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem un atceļ Direktīvu 2002/65/EK (turpmāk – **DMSFD**) ir piemērojams tikai kā “drošības tīkls”, ja attiecīgo jautājumu jau neregulē citu nozaru tiesību akti. Asociācija aicina Ekonomikas ministriju mudināt Eiropas Savienības likumdevējus strādāt pie kodolīgiem tiesību aktiem, izvairoties no tiesību aktu pārklāšanās, kas varētu radīt regulējuma neskaidrību. Direktīvas 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem grozīšanas un Direktīvas 2002/65/EK atcelšanas mērķis ir, lai DMSFD regulējums būtu atbilstošs nākotnes prasībām, izdevīgs gan patērētājiem, gan uzņēmumiem un skaidrs attiecībā uz tā praktisko piemērošanu.

[3] Šajā sakarā Asociācija uzsver, ka DMSFD mērķis jo īpaši ir nodrošināt lielāku tiesisko skaidrību, nevis paplašināt direktīvas darbības jomu. Ir ļoti svarīgi paturēt prātā, ka DMSFD ir tiešās horizontālās iedarbības tiesību akts un ka izmaiņas tās darbības jomā varētu radīt turpmākas juridiskas problēmas. Tāpēc daži Grozījumos ierosinātie priekšlikumi, piemēram, darbības jomas paplašināšana, attiecinot to arī uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām, vai principa par tiesībām tikt aizmirstam iekļaušana, būtu jānoraida.

2. Pirmslīguma informācija

[4] Pirmslīguma informācijas sniegšana patērētājiem savlaicīgi pirms līguma noslēgšanas ir būtiska prakse, kas veicina lielāku uzticēšanos nozarei. Tāpēc Asociācijas interesēs ir nodrošināt, lai patērētājiem būtu adekvāta un saprotama informācija pirms distances līgumu noslēgšanas. Jebkādi īpaši laika ierobežojumi (piemēram, "vismaz divas dienas"), kā ierosināts dažos grozījumos, var būt patērētāju interesēm kaitīgi, jo noteiktās situācijās patērētāji var pieprasīt kredītu pēc iespējas ātrāk (piemēram, ārkārtas remonta vai steidzamu negadījumu gadījumā).

[5] Ir svarīgi arī uzsvērt nepieciešamību ievērot proporcionalitātes principu, nodrošinot līdzsvaru attiecībā uz patērētājiem sniedzamo informāciju pirms līguma noslēgšanas, jo īpaši attiecībā uz izvairīšanos no informācijas pārslodzes patērētājiem. Lai šo procesu padarītu vieglāku patērētājiem, būtu jācenšas nodrošināt, ka informācijas prasības ir pielāgotas digitālajiem kanāliem. Turklāt Asociācija piekrīt, ka patērētāji būtu jāinformē par viņu tiesībām pieprasīt un panākt cilvēka iejaukšanos, jo īpaši saistībā ar pilnībā automatizētiem procesiem.

3. Atteikuma tiesības

[6] Asociācija atkārtoti pauž savu nostāju attiecībā uz atteikuma pogu un atzinīgi vērtē referenta, Eiropas Parlamenta deputāta Arba Kokalari (Eiropas Tautas partija) līdzšinējo līdzsvaroto pieeju šajā jautājumā. Asociācija pilnībā piekrīt, ka tiesības atteikties 14 dienu laikā pēc līguma parakstīšanas bez soda naudas ir būtisks noteikums, lai nodrošinātu patērētāju tiesību aizsardzību. Tomēr būtu jāizvairās no jebkādiem saistošiem un pārāk preskriptīviem pasākumiem attiecībā uz atteikuma pogu.

[7] Pakalpojumu sniedzējiem būtu jāļauj ievērot atteikuma tiesības tādā veidā, kas sniedz labumu visām pusēm, proti, nodrošinot, ka patērētājiem ir iespēja atteikties no līguma, vienlaikus izvairoties no nejaušas atteikšanās, kas apdraudētu visu pakalpojuma sniegšanas procesu. Ir būtiski atzīmēt, ka liels skaits kreditēšanas nozares pakalpojumu sniedzēju jau ir ieviesuši sistēmas, kas izstrādātas, lai klientiem sniegtu vienkāršu un pieejamu veidu, kā atteikties, padarot atteikuma pogas ieviešanu nevajadzīgu. Visā procesā patērētājiem vienmēr vajadzētu būt iespējai iegūt **atbilstīgu informāciju par savas rīcības sekām**, jo īpaši attiecībā uz jebkādam papildu izmaksām vai iespējamiem sodiem, kas var rasties.

[8] Asociācijai ir bažas, kuras jau paudušas citu nozaru ieinteresētās personas, attiecībā uz dažu politisko grupu iesniegtajiem Grozījumiem par atteikuma pogas izmantošanas paplašināšanu līdz Patērētāju tiesību direktīvai. Eiropas Komisija pašlaik veic plašu atbilstības pārbaudi pašreizējam ES patērētāju aizsardzības regulējumam. Atbilstības pārbaude nosaka, vai tiešsaistes lietotāji ir efektīvi aizsargāti un spēj izmantot savas tiesības. Tāpēc ir neparasti, ka Grozījumi paplašinātu atteikuma pogas izmantošanu saistībā ar distances finanšu pakalpojumu līgumiem. Pirms minētā novērtēšanas procesa pabeigšanas nevajadzētu uzņemties nekādus jaunus pienākumus attiecībā uz atteikuma pogas izmantošanu.

4. Jauni elementi

[9] Ir vairāki Grozījumi, kas DMFSD ievieš pilnīgi jaunus elementus, piemēram, nepieciešamību autorizēt sociālo plašsaziņas līdzekļu ierakstus, kas saistīti ar finanšu pakalpojumiem, pirms tos publicē digitālie ietekmētāji, minimālās prasības tiešsaistes reklāmām vai kompetento valsts iestāžu iesaistīšanu licencēšanā un sertificēšanā saistībā ar iepriekš minētajiem tematiem.

[10] Lai gan daži no šiem priekšlikumiem var būt vērtīgi, lielākajai daļai var trūkt pienācīga novērtējuma, kas varētu apgrūtināt gan patērētājus, gan tirgotājus, un tāpēc tie būtu jānoraida. Turklāt daži citi priekšlikumi, piemēram, ierosinājums saglabāt spēkā esošos noteikumus un nosacījumus vismaz 14 dienas, neatspoguļo realitāti un tirgus apstākļus, tāpēc tirgotājiem nav iespējams tiem pielāgoties. Kopumā DMFSD būtu jācenšas saglabāt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, vienlaikus nepalielinot pārmērīgu birokrātiju.

Ar cieņu,

Tīna Lūse
Valdes locekle

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU!